

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 155 • Vychází 9. června 2016

Milí čtenáři,

ne každý se vyzná ve statistice energetiky a nejspíše ještě méně lidí taková věc zajímá. Tak si dovolím pár zajímavých zjištění, která lze najít v nedávno zveřejněné [Roční zprávě o provozu elektrizační soustavy ČR pro rok 2015](#) přeuvyprávět. V první řadě lze vidět pokračující stagnaci obnovitelných zdrojů energie. Je to důsledek cílené kampaně a nekoncepčního přístupu k nástrojům jejich podpory. Elektřina z čistých zdrojů má tak na trhu obtížnou pozici, protože "soutěží" s výrazně zvýhodněnou elektřinou z uhlí, v jejíž ceně chybí dopady na životní prostředí a zdraví lidí, ale i s elektřinou z reaktorů, jejichž provozovatelé mají také řadu výhod odrážejících se v ceně. Například nemusí platit tržní pojistné odpovědnosti za jadernou škodu.

Čísla od Energetického regulačního úřadu potvrzují i další trend - spotřeba elektřiny neroste, je dokonce nižší, než před deseti lety. Snaha odůvodňovat tento vývoj hospodářskou stagnací nemůže obstát. Vloni u nás narostlo HDP o 4 %, předloni to byla polovina. Autorům vládní energetické koncepce podporujících dominantní výrobce to nezní moc dobře, ale pokud přejdeme od slov k realizaci účinných kroků na straně úspor a zvyšování efektivity, spotřeba elektřiny nemusí růst ani v horizontu dalších desítek let. To by z hlediska naší energetické bezpečnosti, životního prostředí a vůbec potřebě zásadně energetiku zmodernizovat, bylo nanejvýš potřebné.

V druhé polovině loňského roku jste mohli zaznamenat zoufalství v komentářích milovníků jaderné energetiky, protože kvůli problémům se protáhly odstávky a vinou falšování snímků svarů stály některé reaktory i dlouhé měsíce. Mnoho nechybělo a byli jsme zemí bez jaderné elektřiny. Nestalo se ale nic, průmyslové podniky nemuseli odstavovat výrobu, ministryně školství nemusela vyhlášovat jaderné prázdniny a svítit jsme mohli klidně po celé dny, kdyby to mělo smysl. Jen ČEZ neprodal elektřinu za miliardy. Dalo se čekat, že výpadky ale zahýbou naší pozicí jednoho z největších světových vývozců elektřiny. Ejhle, ani tady to s námi neotřásl, více než třetina u nás vyrobené elektřiny směřovala za hranice a v množství jí bylo více než v roce 2014. Elektřinu, kterou nevyrobily jaderné elektrárny, ČEZ dovezl. Ač ještě před několika lety vážně varoval, že nebude odkud, protože v deficitu bude v těchto letech již celá střední Evropa, protože včas nestaví nové velké elektrárny.

V Ďáblíku se dočtete, že pravdu jsme před dvěma lety měli i v případě plánů na otevření nového uranového dolu na Vysočině. Jen nám to politici těžko přiznají. Tak ať se vám zpravodaj dobře čte.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Jižní tangenta opět bez variant	str. 3-4
Strakapoudi v hlavě a ve fasádě	str. 7
Podpora do sanací těžby uranu, ne do nových dolů	str. 8-10
Blues „žlutého koláče“	str. 10-12
Ropák za rok 2015	str. 18-20
Pozvánky na akce	str. 21-24

Protichůdné poslanecké návrhy pro národní parky: lépe chránit divočinu vs. rozprodat pozemky a kácet

Poslanci ukončili druhé čtení vládní novely zákona o ochraně přírody a krajiny, která mění a zpřesňuje pravidla péče o všechny naše národní parky. Návrh teď směřuje do třetího čtení, kdy o něm i o čerstvě představených pozměňovacích návrzích poslanci rozhodnou.

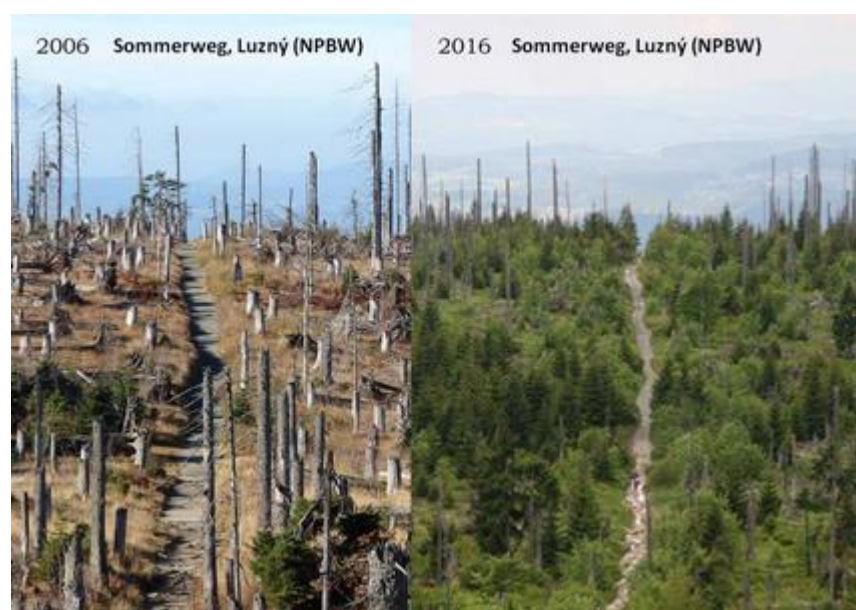
Novela ministra životního prostředí Richarda Brabce (ANO) jde dobrým směrem, žádá si ale důležitá doplnění i odstranění některých vážných hrozeb pro cennou krajinu národních parků.

Stěžejní pozměňovací návrhy, které mohou nedostatky vládní předlohy napravit ve prospěch ochrany přírody, předkládá poslanec Jiří Junek (KDU-ČSL). Nedávno takové návrhy podpořili mimo jiné i bývalý ministr životního prostředí Ladislav Miko, předseda platformy Vědci pro Šumavu Jakub Hruška nebo Hnutí DUHA, které se ochraně národních parků dlouhodobě věnuje. Junkův pozměňovací návrh vychází z toho, že posláním národních parků je podle vládní novely zajistit nerušený průběh přírodních dějů na jejich převažující rozloze. Novela ovšem neříká, kdy bude toto území pro divočinu vyčleněno, zda do deseti let nebo třeba až v příštím století. Návrh poslance Junka proto obsahuje lhůty, do kdy se tak má v každém NP stát, aby jejich zákonné posláním nebylo jen prázdnou a nevymahatelnou deklarací. Takovou lhůtu obsahuje například zákon o národním parku Bavorský les či mnoha dalších německých národních parků.

Dále Junkův pozměňovací návrh obsahuje pojistku pro ochranu nejceněnějších míst národních parků. Uvádí totiž minimální rozlohu přírodní zóny pro každý národní park přímo v textu zákona, aby v budoucnu nemohla tato vzácná území svůj ochranný režim ztratit. Poslanec Jiří Junek navrhl také zcela zamezit rozprodeji veřejných pozemků v národních parcích. Jejich rozprodej na zastavěných a zastavitelných územích obcí, což vládní novela dovoluje, totiž snadno povede ke spekulacím a umožní další výstavbu v národních parcích.

Návrh poslance Junka podle Hnutí DUHA zajistí, že bude naplněn i další deklarovaný cíl novely zákona: nabídnout lidem zážitek vstupu do divočiny. Právě území, která budou nově začleňována do nejceněnější, přírodní zóny, mohou být zpřístupněna ohleduplným turistům.

Při projednávání se k zájmu veřejnosti o divočinu vyjádřil poslanec a sociolog Ivan Gabal (KDU-ČSL): „.... ten park na Šumavě tam je opravdu velký zájem lidí, leckdo by docela rád ušetřil za letenky do kalifornských národních parků, když by mohl mít tentýž zážitek na Šumavě.“

Naopak poslanec Jan Zahradník (ODS) nejprve vyzval k úplnému zamítnutí novely. Pro případ, že by s tímto návrhem neuspěl, předložil vlastní pozměňovací návrh. Ten ale popírá samotný smysl existence národních parků. Navrhuje například, aby byl vyškrtnut jejich základní cíl, jímž je zajistit nerušený průběh přírodních dějů. Lesnická opatření chce provádět i v nejceněnějších přírodních zónách. Tyto návrhy ve včerejší rozpravě podpořili i dva poslanci z Plzeňska Václav Votava (ČSSD) a Vladislav Vilímeček (ODS) nebo poslanec Petr Bendl (ODS).

Sám poslanec Petr Bendl (ODS) pak předložil bizarní návrh, který chce zrušit předkupní právo státu k pozemkům v národních parcích, národních přírodních rezervacích a národních přírodních památkách. Návrh by v případě schválení pomohl spekulantům nebo developerům skoupit pozemky v nejpřísněji chráněných přírodních územích státu, které se jejich vlastníci rozhodli prodat. Na Bendlův návrh v rozpravě výstižně reagoval poslanec Václav Zemek (ČSSD): „Na jednu stranu tady bez mrknutí oka chceme vyvlastňovat pozemky například pro účely výstavby komunikací, dálnic a liniových staveb, to nám tak nějak nevadí, s tím jsme smířeni, a možná i správně, a na druhé straně nám vadí předkupní právo, kdy si stát zajišťuje to, aby pozemky v národních parcích v případě, že je majitel chce prodat, neskončily v nepovolaných rukou.“

Poslanec KSČM Jan Klán předložil nenápadný návrh, který ruší ustanovení zákona, že lesy v národních parcích nejsou lesy hospodářskými. Nenápadná změna – která byla dle vlastností souboru napsána v počítači předsedy KSČM Vojtěcha Filipa – by měla dalekosáhlý dopad a ohrozila cenné lesy národních parků. Ustanovení současného zákona je přitom zcela logické. V národních parcích nejsou divoké lesy určeny pro produkci dřeva, ale pro sledování fascinujících přírodních procesů, ať už návštěvníky nebo vědci.

Poslanecká sněmovna bude o jednotlivých návrzích i o novele jako celku hlasovat pravděpodobně na konci června. Poslanci budou před zraky veřejnosti rozhodovat o tom, zda a jak do budoucna zajistí ochranu nejceněnějších částí naší přírody.

Z tiskové zprávy Hnutí DUHA

Jižní tangenta opět bez variant

Tzv. Jižní tangenta, jinými slovy silnice, která má ústít na jižním okraji českobudějovické aglomerace do dálnice D3, dospěla v rámci posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) do fáze připomínkování dokumentace. Stalo se tak mimo jiné i kvůli masivnímu odporu, který před více než rokem vyjádřili zejména obyvatelé Vidova. Tato obec se po výstavbě D3 a Jižní tangenty ocitne doslova v obklíčení dopravních staveb. Jak si tedy stojí v našich očích tangenta v dokumentaci EIA?

Autoři dokumentace stále nedostatečně řeší varianty záměru. Nulovou variantu berou jen jako referenční stav. Podle našeho názoru by však měla být posouzena jako jedna z alternativních možností. V dokumentaci chybí přesvědčivé a podrobné vysvětlení, proč je tangenta v tomto úseku nezbytná, stejně jako zhodnocení jiných návrhů jejího trasování. Dokumentace odkazuje na koridor vymezený v Zásadách územního rozvoje (ZÚR) Jihočeského kraje, ani tam však nebyly žádné varianty záměru posuzovány. Veřejnost se tak sice může vyjadřovat k záměru v rámci procesu EIA, záměr však již nemá žádné varianty, čímž se poněkud ztrácí smysl posuzování vlivů na životní prostředí. Namísto důkladného projednání s dotčenou veřejností a obcemi krajský úřad v ZÚR direktivně stanovil koridory dopravních staveb a nyní se alibisticky odvolává na soulad s územně plánovací dokumentací.

Proto Calla ve svých připomínkách požádala o plnohodnotné posouzení navrhované trasy, nulové

varianty a nejméně jedné další varianty vedení komunikace. Bez takového posouzení lze jen obtížně odhadovat, zda je záměr skutečně potřebný a byla pro něj vybrána nejvhodnější trasa. Ve zdůvodnění potřebnosti záměru je mimo jiné uvedeno „zajištění kapacity, bezpečnosti a přiměřeného komfortu funkce komunikačního systému Jihočeského kraje, města České Budějovice a jeho okolí“, a „návaznost ve směru na Nové Hrady a dále do Rakouska“. Dále se však již nerozvádí, proč je nutné návaznost zajišťovat nebo zda nemůže být zajištěna jinou trasou tangenty či jinými komunikacemi. Jako zdůvodnění výrazného a finálně náročného zásahu do krajiny se takové konstatování jeví jako hrubě nedostatečné.

Dokumentace nedostatečně nebo zavádějícím způsobem řeší kumulativní vlivy záměru, které odbývá poukazem na „soulad s územně plánovací dokumentací“, neboť ta prý již spolupůsobící vlivy zohlednila. Tady zřejmě autor dokumentace myslel soulad se ZÚR, které ovšem nijak neřešily varianty záměrů. Obklíčení Vidova dopravními stavbami by však mělo nepochybně vliv jak na stav jednotlivých složek životního prostředí, tak i na psychickou pohodu jeho obyvatel. Migrační prostupnost můžeme zlepšit mimoúrovňovým křížením komunikací a určením parametrů mostních objektů, i tak ovšem půjde o bariéry pro volně žijící živočichy i pro místní obyvatele a turisty. Pro místní občany se dostupnost jejich bydliště nijak dramaticky nezlepší, zato klesne kvalita životního prostředí, což se může negativně projevit i v ceně nemovitostí.

Dalším problematickým bodem je vedení tangenty záplavovým územím Malše na náspech, které mají být navíc oproti původní variantě delší. Aktuálně jde o 421 metrů násypů! Ty budou samozřejmě tvořit v údolní nivě překážku způsobující při povodňových stavech vzduť hladiny, jak ostatně autoři dokumentace sami přiznávají. Vzápětí ovšem vliv stavby na povodně bagatelizují, protože vzduť oproti dnešnímu stavu spočítali „pouze“ na 20 cm. Bagatelizace této hodnoty však není na místě, protože v nivě Malše s plochým georeliéfem může znamenat podstatné zvětšení plošného rozlivu. Proto se v tomto případě přikláníme k požadavku obce Vidov na vedení tangenty po estakádě přes celou nivu Malše.

V závěrech zjišťovacího řízení EIA se mimo jiné uvádí, že je třeba „zohlednit a vypořádat všechny relevantní požadavky na doplnění, připomínky a podmínky, které jsou uvedeny v došlých vyjádřeních.“ To se však nestalo. Dokumentace neřeší např. připomínky, které se zabývají výskytem ohrožených druhů rostlin v koridoru pro tangentu, např. chráněného kosatce sibiřského nebo v jižních Čechách kriticky ohrožené vikve kašubské.

Dokumentaci se také obsahuje tvrzení, že „součástí záměru nejsou významné terénní úpravy (s výjimkou vytvoření zemního tělesa vlastní silnice) nebo zásahy do krajiny.“ Není příliš jasné, z čeho autor vyvodil, že přemostění Malše a jejího záplavového území novým mostem nebude významným zásahem do krajiny. Nehledě na banální potvrzení faktu, že při výstavbě silnice se povětšinou staví těleso silnice.

Za těchto podmínek považuje Calla dokumentaci EIA za nedostatečně zpracovanou a navrhla proto její zamítnutí nebo přepracování. Domníváme se, že posudek EIA nemůže přinejmenším některé zásadní připomínky vyřešit.

Jiří Řehounek

Co se děje na Cepu II

Společně s kolegy z PŘF JU, BC AV ČR a dalších organizací jsme začali už pátou sezónu výzkumů na pískovně Cep II. Za tu dobu se ve spolupráci s těžební firmou Českomoravský štěrk a Správou CHKO Třeboňsko podařilo vytvořit unikátní komplex přírodě blízké obnovy, v němž probíhá hned několik vědeckých experimentů a kde žijí desítky ohrožených druhů. Biologický tým navrhuje další postup rekultivačních prací s ohledem na ochranu přírody a Cep II se tak stal ukázkovým příkladem dobré praxe. Dnes se proto pokusím zrekapitulovat, co se v různých částech pískovny vlastně dělo a děje.

Plochy přírodě blízké obnovy z roku 1998: Právě na Cepu II došlo k historicky prvnímu vědomému využití přírodě blízké obnovy na pískovnách v ČR. Z iniciativy Miroslava Hátleho ze Správy CHKO Třeboňsko byly při lesnické rekultivaci vynechány poslední tři řádky borovic na břehu jezera. Pobřežní linie s mělkým litorálním pásmem byla rozčleněna na zálivky, poloostrůvky a několik tůňek, které jsou oddělené od jezera. Těmito plochami se zabýval tým „cepských“ biologů, který se s projektem „Cep II – pískovna pro biodiverzitu“ účastnil soutěže Quarry Life Award v roce 2012. Díky této soutěži vznikla dlouholetá

spolupráce s firmou Českomoravský štěrk, která na Cepu II i dalších těžebnách podporuje přírodě blízkou obnovu.

„Ostrůvek“: Uprostřed těžebního jezera leží ostrov, na němž dlouhodobě běží experiment s obnovou suchých trávníků přenosem nahrabané biomasy. Materiál pro přenos byl botaniky z PŘF JU získán z písčiny přesypů a teras Lužnice na Třeboňsku. Během pokusu se ukázalo, že materiál z říčních teras je pro takovou obnovu nevhodný, protože obsahuje semena štírovníku růžkatého. Tato rostlina způsobuje hromadění živin v půdě a postupně na mnoha pokusných plochách převládla na úkor cílových pískomilných druhů. Aktuálně se na ostrůvku zkouší vliv ovčí pastvy na potlačení štírovníku.

Plochy přírodě blízké obnovy z roku 2012 – kopečky: Plocha ponechaná samovolnému vývoji byla po ukončení těžby vymodelována do různých tvarů. Botanicko – entomologický tým pod vedením Kláry Řehounkové tady zkoumá vliv členitosti reliéfu a vlhkosti na osídlování pískoven hmyzem, pavouky a rostlinami. Plocha hostí neuvěřitelně velké populace pískomilných, často ohrožených druhů. Jako příklad můžeme uvést pavouka slídáka břehového, který jinak obývá písčité náplavy neregulovaných řek. Sledování plochy probíhá od dubna do října už čtvrtým rokem.

Plocha přírodě blízké obnovy z roku 2012 – tůň: Tým z Jihočeské univerzity a Entomologického ústavu AV ČR vedený Davidem Boukalem sleduje v několika desítkách tůní osídlování vodním hmyzem v závislosti na různých faktorech. Členové týmu mohli parametry tůní pro svůj experiment navrhnout přímo při modelaci terénu po ukončení těžby. Vedle vodních brouků či ploščic si tůňky oblíbili také obojživelníci a rostou v nich např. masožravé bublinatky.

Plocha přírodě blízké obnovy z roku 2013 – „šachovnice“: Botanický tým Kláry Řehounkové navrhl při zatím poslední etapě rekultivace druhý experiment zaměřený na obnovu suchých trávníků. Tentokrát vznikla plocha rozdělená na čtverce s jílem a pískem, kterou biologové okamžitě překřtili na „šachovnici“. Právě jílovitý a písčité substrát jsou nejčastějšími povrchy, které vznikají těžbou štěrkopísku. I díky poučení z pokusu na ostrůvku byla tentokrát použita pro přenos pouze biomasa ze zachovalých písčiny přesypů.

V letošním roce se chystá další etapa rekultivace na Cepu II a biologové budou opět při tom. Vzhledem k pozitivnímu vlivu rekreační činnosti a blízkosti letošní rekultivace k parkovišti se počítá s tím, že by nově rekultivované plochy časem sloužily prioritně návštěvníkům, kteří se přijedou koupat (a nevědomky tak udržovat písčiny pro pískomilné rostliny a samotářské včely). Ovšem s jednou výjimkou – poblíž „šachovnice“ bychom rádi vyčlenili plochu pro tzv. „matečnici“ pískomilných druhů rostlin. Z ní by se časem mohla odebírat biomasa pro řízenou sukcesi suchých trávníků na třeboňských pískovnách.

Cep II již nyní slouží k propagování a prosazování moderních přístupů k péči o krajinu. Můžeme na něm

ukázat, že přírodě blízká obnova po těžbě bez problémů funguje a že díky ní vznikají místa, která se líbí vzácným organismům i lidem. Snažíme se proto na Cep II vodit exkurze pro laickou i odbornou veřejnost. Husté porosty ohrožených rostlin, bzučící samotářské včely nebo hnízdo kulíka říčního by měly i toho největšího skeptika přesvědčit, že reálná, levnější a k přírodě šetrnější alternativu k borovým plantážím máme doslova na dosah ruky.

Jiří Řehounek

Fotografie v článku ukazují plochu s tůňkami těsně po vytvoření říjnu 2012 a tutěž plochu ponechanou spontánní sukcesi (samovolnému vývoji) v květnu 2015.

Břehule se opět vrátily do Lžína

Vzhledem k ubývání malých „selských“ pískoven, jejich rychle postupujícímu zarůstání a stále těžšímu vyjednávání s vlastníky pozemků se zdá skoro jako zázrak, jak hladce probíhá obnova hnízdní stěny pro břehule říční v Pískovně Lžín. Pískovnu totiž vlastní pan František Dusbábek, biolog v důchodu, který našim aktivitám v ochraně přírody fandí a zásahy na podporu biologické rozmanitosti ve svojí pískovně vítá. I proto jsme rádi, že také břehule si pískovnu oblíbily a od května opět pilně hrabou nory, stejně jako místní samotářské včely.

Snad se nám povede udržet lžínské hnízdiště co nejdéle a nepotká ho stejný osud jako naši kdysi „erbovní“ lokalitu v Pískovně Třebeč. Tam dřeviny natolik zastínily stěnu, že kolonie břehulí již před několika lety zcela zanikla. I proto jsme ve Lžíně předloni vyřezali před hnízdní stěnou náletové dřeviny a snažíme se udržet „stepní“ charakter alespoň v části pískovny. Další informace o pískovně Lžín naleznete na webu „Jihočeské pískovny“ (<http://www.calla.cz/piskovny/praxe-lzin.php>).

pozorování přírody“ (<http://www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu/fotografovani/>).

Můžete se konec konců přesvědčit i sami. Pískovna je volně přístupná, prosíme jen o respektování hnízdní stěny (chování břehulí se dá ostatně lépe pozorovat z větší vzdálenosti, protože se ptáci nebojí ke stěně přilétnout). Další tipy na zajímavá pozorování živočichů a rostlin najdete na našem novém webu „Objevte svou pískovnu“ v rubrice „Fotografování a

Jiří Řehounek

Dobrá zpráva pro rorýsy a jiříčky

V minulém Ďáblíku jsme čtenáře burcovali k odstraňování ptačích pastí, mimo jiné i drastickou fotografií rorýsa oběšeného na vláknech v podstřeší. Mám radost, že tohle nebezpečné místo pro rorýsy i hned vedle hnízdící jiříčky je už minulostí. Díky aktivitě magistrátního odboru životního prostředí a vstřícnosti budějovické teplárny, která je vlastníkem objektu, došlo k rychlému odstranění vláken. Přejeme našim ptačím sousedům úspěšně a ničím nerušené hnízdění.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Strakapoudi v hlavě a ve fasádě

Nikdy jsem nepochopil, jak si může tolik lidí plést strakapouda s datlem. Čtenářům Ďáblíka se to dozajista neděje, ale běžný Čech při spatření strakapouda nadšeně zvolá: Datel! Přitom rodové jméno strakapouda přímo odkazuje k jeho strakatému kabátku, zatímco druhové jméno datla upomíná na černý frak.

Spoluobčany zjevně mate shodný tvar těla obou šplhavců, což je však ještě podivnější, neb obvykle si lidé pletou odlišné druhy se stejnou barvou. Stačí vzpomenout na univerzální označení „pampeliška“ pro kteroukoli žlutě kvetoucí rostlinu od jestřábníku po blatouch nebo pojmenování „zlatohlávek“ pro všechny zeleně se lesknoucí brouky bez ohledu na velikost.

Příčina tohoto stavu tkví zřejmě v tom, že spousta jmen prostě lidem vypadává z hlavy. Když vám v osobním slovníku „strakapoud“ chybí, vygeneruje mozek něco podobného z tenčící se hromádky biologických názvů v zapadlém závitu šedé kůry. Takže to nejlepší, co mohou strakapoudi dělat pro zachování své identity, je tesání

otvorů do fasád. Právě při této příležitosti Češi nejčastěji zjišťují, jaké je pravé jméno narušitele jejich zateplení.

Jiří Řehounek

Vydejte se zkontrolovat čapí hnízda!

Nedávné prudké bouřky s krupobitím způsobily smrt dospělého čápa a pěti mláďat v jihočeských Malontech a ve Slavkově u Brna. Jak přežili ostatní čapí hnízdech? Pomozte ornitologům zkontrolovat čapí hnízda! Kde je to nejbližší ve vašem okolí, najdete na webu o čápech <http://cap.birdlife.cz> nebo ve vašem telefonu v aplikaci Avif Mobile. Přelom května a června je ideální dobou na pozorování čapích mláďat. V Česku je více než 1 300 evidovaných čapích hnízd a uvítáme pomoc veřejnosti při jejich sledování.

Bohužel ne všechna mláďata přežijí. Jak jsme se nedávno znovu přesvědčili, záleží na počasí, kolik jich rodiče zvládnou vychovat. „Čápi hnízdí v otevřených hnízdech vystavených nepřízní počasí. Dospělý čáp má velmi silnou vazbu k mláďatům a neopustí je ani v ohrožení života, jak bohužel ukazuje případ malontských čápů,“ uvedla Lucie Hošková z České společnosti ornitologické. „Jakou měrou mohou klimatické podmínky ovlivnit hnízdění čápů, nám ukázal rok 2013,“ vzpomíná dále ornitoložka. „Dlouhá zima a následně červnové přívalové deště zapříčinily smrt mnoha čapích mláďat. Mláďata úspěšně vylétla z pouhé čtvrtiny hnízd.“

„Abychom mohli určit úspěšnost hnízdění, potřebujeme co nejpřesnější údaje o jednotlivých hnízdech – kolik mláďat se vylíhlo a kolik vylétlo z hnízda. Zde je pomoc dobrovolníků nezbytná,“ pokračuje Gabriela Dobruská, koordinátorka webu cap.birdlife.cz. Na přelomu května a června dosahují mláďata takové velikosti, že si začínají stoupat, je snadné je pozorovat a určit jejich počet. „Pomozte nám zjistit, jak přežila extrémní počasí ostatní hnízda,“ vyzývají ornitologové. Udělejte si výlet k hnízdu a své pozorování zadejte na cap.birdlife.cz. Pokud bude hnízdo nějak poničené, dejte nám vědět na cap@birdlife.cz.

Pozorování čápů na hnízdě může být i velice lákavým a zajímavým cílem výletu. Pozorovat krmení mláďat nebo trénování letu je zážitkem, který by bylo škoda si nechat ujít. Navíc spojíte příjemné s užitečným a pomůžete psát historii jednotlivých hnízd. „Na webu cap.birdlife.cz má každé hnízdo takovou malou kroniku. Píše se od roku 2014, kdy byli čáp bílý a čáp černý vyhlášení ptákem roku,“ uvádí Dobruská. Od té doby se u jednotlivých hnízd shromažďují údaje, zda byla obsazená, kolik se v daném roce vylíhlo mláďat a kolik jich úspěšně z hnízda vylétlo. „Záleží na aktivitě místních nadšenců, jak podrobná kronika jednotlivých hnízd je. Kontroly takového počtu hnízd by bez přispění dobrovolníků nebyly reálné,“ dodává Dobruská.

Jak se zapojit do sledování čapích hnízd? Vydejte se k hnízdu ve svém okolí a pokuste se zjistit, zda jsou na něm mláďata. Své pozorování zapište na cap.birdlife.cz. Pokud budete mít fotografii, můžete ji také přidat. Svůj význam má i negativní pozorování, při kterém jste žádného čápa na hnízdě nespatriili. Pokud jste příznivci mobilních aplikací, máme pro vás letos novinku – zjištěné údaje můžete zadat hned u hnízda i bez internetového připojení pomocí aplikace Avif Mobile!

Tisková zpráva ČSO

Vládní podpora do sanací po těžbě uranu, ne do nových dolů

Premiér vlády Bohuslav Sobotka dnes po dvou letech opět navštívil státní podnik DIAMO v Dolní Rožínce. Otevření nového uranového dolu u Brzkova na Vysočině, které tu březnu 2014 podpořil jako řešení zaměstnanosti pro horníky z oblasti Bystřicka, se ukázalo ekonomicky nesmyslné. Nesouhlasí s ním ani starostové a občané Brzkova, Věžnice, Příbyslavi či Polné. V prosinci 2014 vláda přesto odsouhlasila kroky k přípravě těžby zdejších nevelkých uranových ložisek uranu. Diamo již požádalo o rozšíření chráněného území ložiskového území, které by omezilo práva dotčených obcí.

Vládní podpora místo toho musí směřovat do proměny dlouholetou těžbou poznamenaného regionu – nových pracovních příležitostí na Bystřicku, zkvalitnění dopravní obslužnosti a do vyčištění následků po těžbě a zpracování uranu. Zvláště velkým a nákladným problémem bude sanace dvou odkališť KI a KII, v

nichž na ploše větší než 90 ha leží 15,5 milionu tun radioaktivního rmutu. Konkrétní plán na jejich zabezpečení však zatím předložen nebyl.

Už i ministr průmyslu Jan Mládek zjistil, že těžba uranu u Brzkova by byla ekonomickým propadákem a ztožnil se tak s argumentací Cally a spolku Naše budoucnost bez uranu. Investice více než 2 miliard korun do otevření nového dolu by následně znamenala produkci cenově nekonkurenceschopného uranu bez valného efektu v naší energetické nezávislosti. Navíc by problém sanace dnešních odkališť a úpravny uranové rudy jen odložila o dvě desítky let.

Rozhodnutí vlády o přípravě těžby u Brzkova by měli ministři bezodkladně přehodnotit, žádost o rozšíření chráněného ložiskového území nechat stáhnout a namísto toho připravit plán na urychlenou sanaci odkališť a dalších pozůstatků těžby.

Edvard Sequens

Němci zvolili rekultivace před další těžbou uranu – už v roce 1990

V květnu 2016 jsem navštívila asi pětitisícové město Ronneburg, u kterého se mezi lety 1945 až 1990 těžil uran z dolu Lichtenberg a kde se s následky těžby dokázali vypořádat vcelku úspěšně. Od roku 1995 do 2006 zde vznikala rozlehlá rekultivovaná plocha „Neue Landschaft Ronneburg“ se zasázenými stromy, cyklostezkami, turistickými atrakcemi. Rekultivační práce i v ostatních lokalitách poznamenaných těžbou uranu si zatím vyžádaly 8 miliard eur z rozpočtu německé spolkové vlády a všem je jasné, že například čištění kontaminovaných vod bude pokračovat minimálně do roku 2045. Bývalý povrchový důl Lichtenberg u Ronneburgu mají s českým uranovým hlubinným dolem Rožná u Bystřice nad Pernštejnem spoustu společných i rozdílných aspektů. Pojdme se zamyslet nad některými z nich.

Dnešní spolková země Durynsko, ve které je městečko Ronneburg situováno, byla před rokem 1990 součástí Německé demokratické republiky. NDR se stejně jako tehdejší Československá socialistická republika dostala po 2. světové válce pod mocenský vliv Svazu sovětských socialistických republik. A pozornost Sovětů přitáhly zásoby uranové rudy v NDR a ČSSR za účelem jejího vytěžení a přeměny na jaderné zbraně a palivo do jaderných elektráren.

Uranová ruda se z dolu Lichtenberg u Ronneburgu zpracovávala na uranový koncentrát U_3O_8 („žlutý koláč“) především na úpravně u obce Seelingstädt (asi 12 kilometrů od Ronneburgu), blízko níž vznikla pro umístění odpadních produktů dvě odkaliště - Culmitsch and Trünzig. Menší část rudy prošla i úpravnou Crossen u dnes asi stotisícového města Zwickau (asi 35 km od Ronneburgu), kde vznikla také dvě odkaliště - Helmsdorf and Dänkritz 1. Oblast dolu Rožná (s dalšími důlními díly), chemické úpravnu a dvě odkaliště K1 a K2 jsou na mnohem menším prostoru. Jmenovaná místa jsou od sebe pěšky vzdálena méně než 7,6 km. A tak je český případ v podstatě Lichtenberg, Seelingstädt a Crossen v jednom. V obou případech si Sověti až do roku 1990 zabírali U_3O_8 pro sebe, aniž by z toho NDR či ČSSR měly zisk. Teprve po roce 1992 cestoval český uran do Ruské federace za tržní ceny.

Prvních 8 let uranové těžby u Ronneburgu a v dalších lokalitách spolkových zemí Durynsko a Sasko je Němci označováno za „divoká léta“. Společnost SAG Wismut (pojmenovaná po chemickém prvku bismut, aby zastřela fakt, že těží uran) nebrala absolutně ohled na německou přírodu ani lidské životy svých zaměstnanců. Od roku 1953 vznikla východoněmecko-sovětská společnost SDAG Wismut, která těžila uran až do roku 1990. V ČSSR uranovou těžbu provozoval státní podnik ČSUP (Československý uranový průmysl), který byl po 1992 přejmenován na státní podnik DIAMO. A speciálně pro lokalitu Rožná byl název Uranové doly Dolní Rožinka přejmenován na odštěpný závod GEAM, DIAMO.

Rozpad SSSR dal oběma zemím možnost ukončit uranovou těžbu. Němci ji využili. Po sjednocení Německa v roce 1990 byl SDAG Wismut přejmenován na Wismut GmbH, a tato společnost se pak začala věnovat výlučně rekultivační činnosti většiny zdevastované krajiny v Durynsku a Sasku. V ČSSR bylo 19. října 1989 přijato Usnesení předsednictva vlády ČSSR č. 94 o útlumovém programu pro těžbu uranu a související činnosti. Avšak podniku GEAM bylo umožněno pokračovat v těžbě v lokalitě Rožná dál. Od roku 1992 se ročně vynakládají miliardy Kč na útlum uranového hornictví. Mezi 1992-2007 to bylo 23,5 miliard Kč. Od roku 2008 do roku 2040 bylo plánováno utratit 51,5 miliard Kč. DIAMO tedy přijímá peníze na rekultivační činnosti, zatímco její odštěpný podnik GEAM těží. Plán rekultivačních prací pro lokalitu Rožná po roce 2016 nebyl dosud zveřejněn. Vláda dokonce v prosinci 2014 schválila přípravu nové těžby v Brzkově. Také Návrh nové surovinové politiky (čeká na schválení) z listopadu 2015 zvažuje „možnosti případného využití ložiska Brzkov – Horní Věžnice“.

Na první pohled je zřejmé, že filozofie německé společnosti Wismut GmbH se od filozofie českého

státního podniku DIAMO značně liší. V roce 2011 u příležitosti 20. výročí působení společnosti Wismut GmbH byla vydána [publikace](#) srovnávající následky uranové těžby, za které mohla SAG/SDAG Wismut, s dosavadními úspěchy i problémy spojenými s rekultivační činností. Také vyšla [publikace](#) věnující se především rekultivaci a příkladům dobré praxe. V roce 2016 DIAMO vydalo ke svému 70. výročí zvláštní [zpravodaj](#) míchající dohromady těžbu i rekultivace, ze kterého je cítit, že těžba uranu je pro podnik DIAMO hlavním smyslem existence. Žijeme ve světě kontrastů.

Olga Kališová

Blues „žlutého koláče“

Podle australského editora mezinárodního newsletteru Nuclear Monitor, Jima Greena, lidé žijící v zemích produkujících uran jsou terčem nekonečného řečnění o potenciálu radikálního zlepšení ekonomiky pomocí vývozu uranu. V Austrálii prý odříkávají mantru o tom, že mají potenciál stát se „Saudskou Arábií Jihu“ díky svým rozsáhlým ložiskům uranu. Jim Green píše, že s tímhle nesmyslem otravují nejen podvodníci z jaderného průmyslu, ale také politici, odboráři a dokonce i akademici.

Saudské ropné výnosy v roce 2014 dosáhly 285 miliard amerických dolarů, zatímco australské tržby z exportu uranu činily 0,48 miliard dolarů. Australský vývoz uranu by tedy musel vzrůst téměř 600 krát, aby příjmy z něj odpovídaly saudským příjmům z vývozu ropy! Ve skutečnosti je celosvětový trh s uranem

almužnou ve srovnání se saúdskou ropou. Tržní hodnota uranu spotřebovaného ve světě v jednom roce byla v posledních letech kolem 10 miliard dolarů.

Trh s uranem stagnoval od jaderné havárie ve Fukušimě. Ale pro podporovatele průmyslu je vždy sklenice z poloviny plná. Ať jsou ceny uranu vysoké nebo nízké, což je zase skvělá příležitost ke koupi. Analytik společnosti ETF Trends konstatuje, že „Global X Uranium ETF“ - což je fond, který investuje do společností těžících uran po celém světě - ztratil více než 86 % své hodnoty od roku 2010. Jak se na to dívá ETF? „*Doufejme ale, že se snad nakonec akcie uranu odrazí ode dna.*“

Cena akcií společnosti Cameco klesla o 70 % od roku 2011. Kupujte, kupujte, kupujte! Jak to jeden uranový příznivec podal: „Současná neklidná situace na trhu vytvořila příležitost pro rozumně uvažující investory do energetiky, která se vyskytuje jednou (za deset let ne, ale) za generaci. A samozřejmě, že čísla se mohou stočit jiným směrem. Uran byl podle Macquarie Bank těžnou surovinou, které se nejlépe dařilo v roce 2015, a průměrná spotová cena uranu v roce 2015 vzrostla o 15 % v porovnání s předchozím rokem.

To je všechno pravda a jak říká zpravodajská agentura FN Arena: „*Čím dál se pohybujeme rokem 2016, musíme poznamenat, že rok 2015 byl rokem, ve kterém spotová cena uranu předvedla pozoruhodný výkon vymykající se kontrole. Tato cena se stěží změnila za posledních několik měsíců, čímž se uran vzdálil dalším surovinám jako například ropa, železná ruda a měď.*“

Tento relativní nárůst byl ale ve skutečnosti neuspokojivý, neboť cena uranu se zvýšila pouze v nízkých číslech – v polovině roku 2014 klesla spotová cena pod 30 dolarů za libru žlutého koláče (diuranát amonný, U_3O_8) a nyní se pohybuje okolo 35 dolarů, přičemž dlouhodobá smluvní cena je na neduživých 44 dolarech. Toto malé zvýšení cen bylo částečně způsobeno výpadkem dodávek ze dvou největších světových uranových dolů, Rössing v Namibii a Olympic Dam v Austrálii.

Současná cena je tak nízká, že provozovatelé uranových dolů usilují alespoň o to získat zpět částku, kterou do těžby investovali. Greg Peel z FN Arena uvádí, že u mnoha dolů jsou ceny nižší než výrobní náklady. Uvedená cena je také příliš nízká na to, aby mohla podpořit investice do nové těžby. Rob Chang, analytik společnosti Cantor Fitzgerald, prohlašuje, že cena uranu na vyrovnání investičních nákladů do nových uranových dolů se pohybuje mezi 70 až 80 dolary.

Aktuální spotová cena je asi poloviční z hlediska cen před Fukušimou a asi čtvrtinová v porovnání s maximální výší cen v letech 2005 až 2007. Uranový průmysl a jeho propagátoři doufali, že v prosinci 2013 po ukončení americko-ruského programu Megatons to Megawatts, který spočíval v přepracování vysoce obohaceného uranu (HEU) z ruských jaderných zbraní na palivo pro americké jaderné reaktory, ceny uranu vzrostou. Ale to se nestalo. Společnost UX Consulting Company k tomu poznamenala: „*V důsledku jaderné havárie ve Fukušimě bylo mnoho projektů na nové reaktory v celém světě odloženo a v některých případech i zrušeno. Pokles poptávky vyplývající z fukušimské havárie ještě více umocňuje snížení nabídky, která vyplynula z ukončení americko-ruské dohody.*“

Uranový průmysl doufal, že by nové spuštění reaktorů v Japonsku mohlo vést ke zvýšení cen. Avšak pouze tři reaktory byly restartovány a cena uranu neposkočila. Průmysl doufal, že by růst jaderné energie mohl vést ke zvýšení cen. Ale jaderná energetika stagnuje. Průmysl doufal, že by odčerpání zásob uranu mohlo vést ke zvýšení cen. Ale zásoby jsou masivní a stále rostou. Podle UX Consulting Company čítaly světové zásoby uranu v září 2015 více než 1,1 miliardy liber U_3O_8e (ekvivalent 423 100 tun uranu). To je

dost na to, aby byla uspokojena současná celosvětová poptávka po dobu 6,3 let.

„Trh s uranem bude poháněn zásobami po mnoho let,“ řekl Jonathan Hinze z UxC Ioni v září. Jinými slovy, zásoby budou držet ceny nízko. Podle Jima Ostroffa, vedoucího redaktora Platts Nuclear Publications, Japonsko „plave – podle některých se topí – v uranu“. Podporovatel jádra, James Conca, tvrdí, že japonské zásoby uranu by vystačily pohánět jaderné reaktory v zemi deset let. Možná více, vzhledem k pomalému tempu procesu znovuspuštění reaktorů.

Čínské zásoby uranu se odhadují na 280 milionů liber U_3O_8 (ekvivalent 107 700 tun uranu), jakož i významné množství obohaceného uranu. Podle Macquarie Bank čínské „ohromující“ zásoby uranu v roce 2016 odpovídají devítinásobku toho, co Čína plánuje spotřebovat v roce 2020.

Výhledy do budoucna

Průmysl je stále více zoufalý a hledá, jak se odrazit od politických konfliktů narušujících stávající výrobu a dodavatelské řetězce (například rusko-ukrajinský konflikt) nebo od dalších poruch a uzavírek dolů.

Jak se píše v článku na Mineweb.com: „To by mohlo vést k významnému zvýšení cen navzdory vážným narušením dodávek – buď z geopolitických důvodů, nebo kvůli oslabujícím technickým problémům pro jednoho nebo více hlavních výrobců. Mezi vši tou přehnanou chválou uranového průmyslu se občas objeví nějaké to upřímné posouzení jeho bídného stavu.“

Překvapivě jedním z těch lepších zdrojů informací pro analýzu je magazín Nuclear Engineering International (NEI). Loni v říjnu Thomas Meade a Julian Steyn v NEI prohlásili, že: „Výrazný rozdíl mezi plánovanou výrobou a odhadem referenční poptávky pro 20. léta 21. století naznačuje, že do příští dekády nebudou tržní ceny příliš růst ... Bohužel pro dodavatele uranu, očekává se, že přebytek nabídky bude přetrvávat. Ve snaze udržet krátkodobou životaschopnost odložili dodavatelé výstavbu nových dolů, omezili výrobní činnost nebo zcela zastavili výrobu ... Trh s uranem zápasí s přebytkem nabídky, což bude pokračovat i po této dekádě. Existuje několik příčin, ale pokles poptávky v důsledku havárie ve Fukušimě zůstává tou hlavní.“

V květnu 2014 uvedl v magazínu NEI bývalý vedoucí pracovník World Nuclear Association, Steve Kidd, že (volně přeloženo) situace, ve které lidé kupují uranové komodity nebo cenné papíry v očekávání zvýšení cen („uranium bulls“), má ve skutečnosti trhliny a předpověděl dlouhé období relativně nízkých cen, ve kterém si výrobci uranu budou stěží vydělávat na živobytí. Předpovědi pana Kidda se zdají být nezpochybnitelné („rock solid“).

Olga Kališová

Originál článku: Yellowcake blues, autor: Jim Green, editor zpravodaje WISE Nuclear Monitor, 26. února 2016, č. 819

Přestane Správa úložišť utajovat informace? I kdepak!

Městský soud v Praze na základě žaloby Calla – Sdružení pro záchranu prostředí zrušil rozhodnutí ředitele Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO), kterým v roce 2012 omezil zpřístupnění některých žádaných dokumentů podle zákona o právu na informace. Konkrétně se jedná o zápisy z jednání Rady SÚRAO a o Zprávu o kontrole tvorby rezerv na vyřazování jaderných zařízení za rok 2011, resp. 2012, které byly Calle zpřístupněny pouze v cenzurované podobě.

Soud potvrdil názor Cally, že Správa úložišť nepředložila takové důvody, které by ji opravňovaly k utajování částí požadovaných dokumentů. Ředitel Správy úložišť tak bude moci při novém rozhodnutí přestat informace tajit anebo bude muset nalézt podstatně lepší zdůvodnění pro skrývání, které ob stojí u soudního přezkumu.

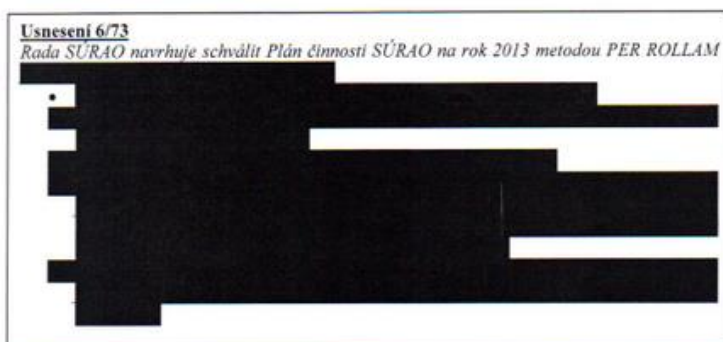
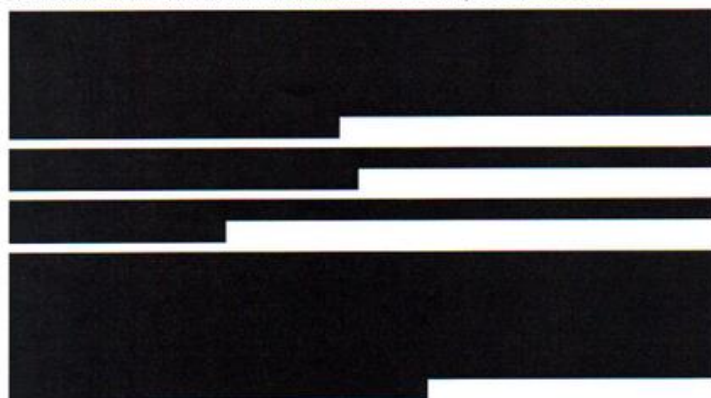
Veřejnost by měla dostat informaci, zda finanční rezervy, které ČEZ odkládá na budoucí vyřazování svých jaderných elektráren, jsou odkládány v potřebné výši i žádaným způsobem. V opačném případě by pak desítky miliard korun museli v budoucnu zaplatit daňoví poplatníci.

Rovněž přístupné by měly být zápisy z jednání Rady Správy úložišť radioaktivních odpadů, která je orgánem i veřejné kontroly nad SÚRAO a má dohlížet nad hospodárností vynakládaných prostředků ze státního jaderného účtu. Jak ukázal například poslední vývoj v případě Podzemního výzkumného pracoviště Bukov, rozhodnutí o investici do jeho stavby v dnešní výši 94 milionů korun v rozporu s vládní

Ad 7) Plán činnosti SÚRAO na rok 2013

Podrobná písemná informace k tomuto bodu je uvedena ve zprávě č. 6/73 podkladových materiálů. Materiál byl doplněn ústním vystoupením pana Prachaře, pověřeného řízením SÚRAO.

Pan Prachař stručně sumarizoval Plán činnosti SÚRAO a rozpočet na rok 2013.

pro: 9 / proti: 0 / zdržel se hlasování: 0

„Konceptů nakládání s vyhořelým jaderným palivem a radioaktivními odpady v ČR“ neučinila vláda, ale na počátku roku 2013 právě Rada. Prvotní investice pak vyvolávají požadavky na další – náklady z veřejných prostředků na vybudování, provoz a výzkum v podzemním výzkumném pracovišti do roku 2030 tu mají podle představ SÚRAO činit bezmála 1,8 miliardy korun.

Správa úložišť v poslední době zdůrazňuje otevřenost svého jednání, předpokládali jsme tedy, že se k dokumentům konečně dostaneme. Jen po oněch čtyřech letech, co trvala snaha o soudní nápravu, již budou poněkud neaktuální. No, nakonec dorazil opět paklík papírů s pečlivě začerněnými částmi se vším podstatným, a jen lepším odůvodněním, než v roce 2012. Takže opět 4 roky souzení? Ještě se rozhodneme. Máme však silný pocit, že soudní ochrany se při alibismu soudců Městského soudu v Praze nedočkáme. Ti totiž mohli nařídit zveřejnění dokumentů, ale místo toho po čtyřech letech našli jen formální důvody na shoení původního rozhodnutí

Edvard Sequens

Odborníci nesouhlasí se zrušením přírodní rezervace Údolí Oslavy a Chvojnice

Ministerstvo životního prostředí oznámilo zrušení největší přírodní rezervace v České republice, PR Údolí Oslavy a Chvojnice v kaňonech stejnojmenných řek na hranici Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje. Na necelé třetině jejího území mají vzniknout dvě národní přírodní rezervace. Proti záměru protestují přírodovědci nejrůznějších oborů, svůj nesouhlas vyjádřilo i několik odborných společností.

„Hlavním problémem je, že rezervaci se po desetiletí nedostávalo potřebné péče. Velká část cenných lesostepí a stepí zarostla lesem. Na mnohá místa zase byly vysazovány jehličnaté monokultury,“ říká David Storch, předseda České společnosti pro ekologii, která se záměrem Ministerstva nesouhlasí. Řešením je podle něj náprava situace, nikoli zmenšení chráněného území. „Chráněná území musejí být co největší, aby v nich ohrožené organizmy měly šanci přežít.“

Vytýčení nových rezervací ale dle řady odborníků nebere ohled na rozšíření mnoha ohrožených i zákonem chráněných organismů, které mají rezervace chránit. Ministerstvo podle nich ignorovalo dostupné informace i odborné názory znalců území. „*Jedním z hlavních cílů připravované rezervace má být péče o chráněného a kriticky ohroženého motýla jasoně dymnivkového, jenomže plocha, na které jasoni žijí, v rezervaci vůbec nebude!*“ říká entomolog a ochránce přírody Václav Křivan z ČSOP Chaloupky, který státní ochranu přírody na problém opakovaně upozorňoval. Podobně mají zmenšené rezervace chránit řeřišničník skalní. „*Místo nejbohatšího výskytu této silně ohrožené rostliny se ale do nových rezervací také nedostalo.*“ upozorňuje botanička Ester Ekrtová.

Přírodovědci nesouhlasí ani s plánovanými způsoby péče. „*Říční kaňony bývají díky přirozené pestrosti stanovišť centry přírodní rozmanitosti. Srovnání leteckých snímků z 50. let a ze současnosti ale ukazuje, že krajina v těchto územích velmi rychle zarůstá. Unikátní stepi a lesostepi plné ohrožených druhů zarůstají hustým lesem, který je biologicky podstatně chudší,*“ vysvětluje Karel Prach z České botanické společnosti, která se rovněž vyjádřila proti realizaci záměru.

Většina lesů v nových rezervacích má být ponechána samovolnému vývoji. Ten vede k hustému lesu. Mohlo by se zdát, že přísnější režim zlepší ochranu území. S tím

ale nesouhlasí Jan Farkač z České společnosti entomologické. „*Jeden z našich nejkrásnějších a nejohroženějších brouků, zákonem chráněný krasec dubový potřebuje k životu staré, osluněné duby,*“ říká. Ale staré duby v hustém lese nejsou osluněné, v konkurenci mladších stromů navíc rychle hynou. Na špatně nastavený režim podle něj doplatí také mezinárodně chránění brouci tesařík obrovský a páchník hnědý. Rozloha ploch, na kterých má být v rezervaci o staré duby pečováno, je podle něj zcela nedostatečná.

„*Zarůstání otevřených lesů a bezlesí je významnou příčinou ochuzování naší přírody,*“ upozorňuje Lukáš Čížek z Entomologického ústavu Biologického centra AV ČR, jeden z autorů článku, který problém rozebírá v dubnovém čísle časopisu Vesmír. „*Je nezbytné lesy prosvětlit, pást v nich. A vůbec pečovat o rezervace tak, aby to vyhovovalo ohroženým organismům, které v nich žijí. Zní to jako samozřejmost, ale velmi často se to neděje,*“ upozorňuje Čížek.

Místo potřebné péče chce ale ochrana přírody vytvořit uniformní území převážně s lesy ponechanými samovolnému vývoji. Zároveň se dobrovolně vzdává možnosti ovlivňovat podobu podstatné části jednoho z nejvýznamnějších kaňonů u nás tím, že přírodní rezervaci o rozloze 2310 ha chce nahradit dvěma malými národními přírodními rezervacemi (celkem asi 757 ha). Tyto snahy odrážejí nepochopení příčin ochuzování naší přírody. Z pohledu ochrany přírodní rozmanitosti jsou záměrem nesmyslným a nebezpečným. Jeho hlavním výsledkem bude zánik mnoha populací ohrožených, reliktních a navíc často zákonem chráněných druhů rostlin a živočichů.

Společná tisková zpráva odborných společností

Blíží se období sucha. Vodu lze zadržet obnovou krajiny

Prognózy vývoje klimatu hovoří, že při stávajícím množství srážek a zvyšující se teplotě se více vody odpaří – vody v řekách i v krajině tedy bude ubývat. S příchodem letních měsíců tak budou hrozit další období sucha. Studie vypracovaná Koalicí pro řeky ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci přináší katalog efektivních opatření na zadržování vody v krajině.

Přírodě blízká opatření jako revitalizace řek a potoků včetně obnovy přirozených rozlivů, vhodné hospodaření v lesích, obnovení remízků

a mezí, rozšíření luk a pastvin zmírňují dopady sucha i povodní. Kombinací různých opatření lze v krajině zadržet desítky procent objemu vody, která dnes z krajiny rychle mizí.

Studie na příkladu povodí říčky Jevíčka srovnávala přírodě blízká opatření v nivách, na zemědělské a lesní půdě i z hlediska nákladů na zadržení vody. Překvapivě nejlépe vycházela opatření v lesích, kde náklady na zadržení 1 kubíku vody dosahovaly kolem 110 Kč. Náklady u zemědělských opatření a opatření v nivách se pohybovaly od 200 do 400 Kč na m³.

„Problémem naší krajiny je vysoká míra odvodnění a úpravy vodních toků, kvůli kterým voda z krajiny rychle odtéká napřímenými betonovými koryty. Při intenzivním zemědělství pak dochází k erozi a degradaci půdy, živiny jsou odnášeny do vodních toků a nádrží. Tyto problémy nevyřeší přehradní nádrže,“ říká Vlastimil Karlík z Koalice pro řeky.

Nepříznivé důsledky sucha se netýkají jen povrchových vod, klesají i hladiny vod podzemních. Kromě nižší intenzity dešťových srážek od jara do podzimu a poklesu sněhových srážek se na situaci podepisuje i degradace půdy. Po vyschlé hlíně s nízkým obsahem humusu udusané těžkými stroji voda steče rychle a nevsákne se. Zahloubená koryta řek stahují vodu z okolní půdy a přispívají tak k nežádoucímu odvodnění.

Podle Českého hydrometeorologického ústavu je vysycháním ohroženo více než 30 % rozlohy státu. Mezi nejrizikovější oblasti s obvykle podprůměrnými srážkami patří jižní Morava mezi Brnem, Olomoucí a Zlínem nebo Česká tabule na území západně od Hradce Králové. Dále se jedná o Podkrušnohoří, region mezi Prahou, Ústím nad Labem a Karlovými Vary. Nebezpečí hrozí i v podhůří Beskyd nebo na části Českomoravské vrchoviny. Analýzy i prognózy ukazují, že sucho je a bude častější, bude trvat déle a doba mezi jednotlivými etapami sucha se bude zkracovat.

„Tři čtvrtiny Evropanů žijí ve městech a bude jich přibývat. V České republice žije ve městech přibližně 70 % obyvatel. Hlavní pohromy, s nimiž se v minulých dvaceti letech musela města vypořádat, byly povodně, vlny veder, prudké bouřky a další problémy s vodou. Za posledních sedm let česká vláda investovala do protipovodňových opatření téměř 12 miliard korun. Finance ale musí být využity chytře – klíčem jsou investice do úsporných budov, stínících prvků nebo využívání dešťové vody,“ uvádí Klára Sutlovičová z analytického centra Glopolis.

Společná tisková zpráva NNO (Koalice pro řeky, Beleco, Glopolis)

Biodiverzita na záhonku

Pořídili jsme si s dětmi záhonek. A hned po pár týdnech nám mezi ředkvičkami a špenátem vyrostl ohrožený druh plevelu – myší ocásek nejmenší. Samozřejmě jsme ho nevypleli, ale vyfotili, a hodláme ho na našem záhonku podporovat, jak to jen půjde.

Záhonky a zahrádky jsou totiž docela zajímavým biotopem pro celou řadu živočichů a rostlin, pokud jim dáme příležitost, nebudeme jim škodit nebo je dokonce cíleně podpoříme. Na mrkvi či na kopru se mohou živit housenky otakárka fenyklového, na chřestu („šparglu“) a lilích sedávají zase dekorativní chřestovníčci, skalku si oblíbí ještěrky. A to už nemluvíme o tom, kolik motýlů vám přiletí na zahradu při vhodné zvolené skladbě kvetoucích rostlin nebo jaký zajímavý mikrosvět vodních brouků, ploštic nebo pestřenčích larev objevíte v zahradním sudu na dešťovou vodu.

Druhově bohatou zahrádku ocení nejen početný zástup zvířat a rostlin, ale bude se líbit i vám a vašim dětem. A přitom většinou stačí docela malinko. Udělat ji co nejrozmanitější, zařídit, aby kvetla celoročně a nepoužívat při ochraně úrody chemii. A neplít ohrožené druhy plevelů. ☺

Jiří Řehounek

PS: Kdybyste si nebyli jistí, co vám ujídá úrodu nebo živiny z půdy, můžete nám poslat fotku do naší poradny (www.calla.cz/poradna, calla@calla.cz).

Stanovisko Komise pro životní prostředí AV ČR

k záměru vytvořit Plavební stupeň Děčín

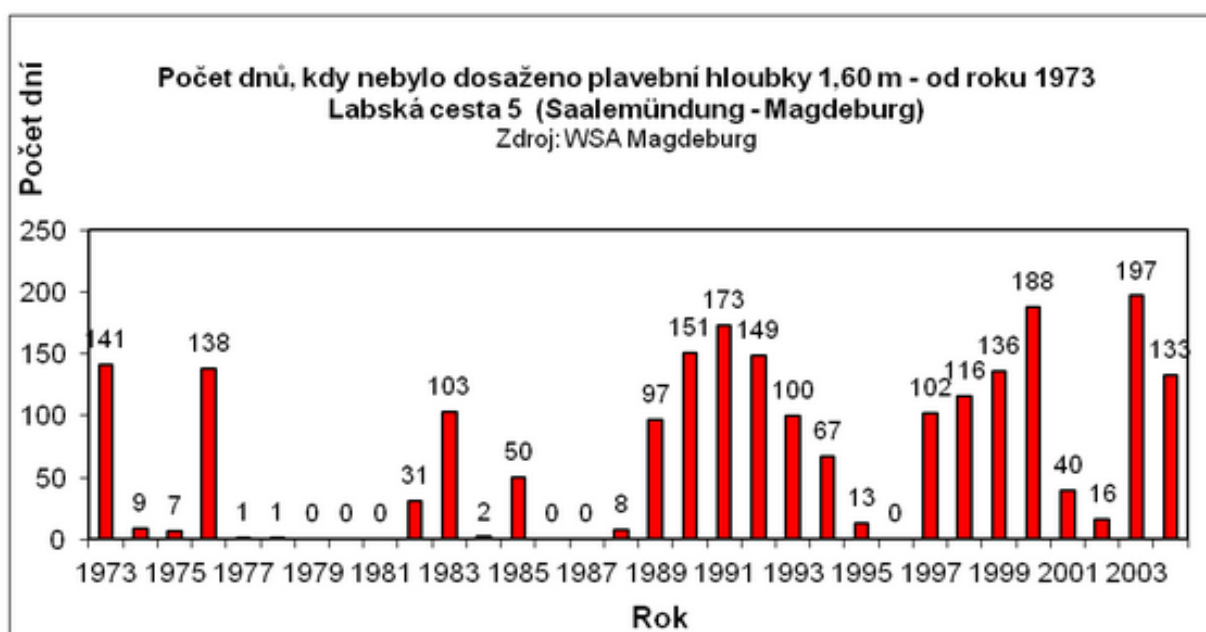
Komise pro životní prostředí AV ČR (dále KŽP AV ČR) považuje nedávné rozhodnutí vlády ČR o nezařazení lokality Labského údolí do Národního seznamu evropsky významných lokalit soustavy NATURA 2000 za neodůvodněné. Údolí Labe v Českém středohoří a zejména navazující kaňon Labe v Labských pískovcích, jehož svahy na pravobřežní straně jsou dnes chráněny v nejvyšší kategorii jako národní přírodní rezervace, představuje svou pestrostí geomorfologických forem v rámci střední Evropy unikát. Nejcennějším biotopem Labského údolí je volně proudící řeka (pod střekovským zdymadlem), která díky přirozenému kolísání hladiny umožňuje výskyt bahnitých, písčitých a šterkopískových náplavů se specifickou flórou a faunou. Žije zde několik rostlinných a živočišných druhů, které zde mají v ČR jedno z posledních nebo dokonce jediné stanoviště. Na naprosto výjimečný splaveninový a hydrologický režim v rámci největšího toku v ČR, nejvyššího možného řádu u nás, poukazuje i samotná studie v rámci EIA.

V současné době spadá do soustavy unijně chráněných území NATURA 2000 pouze menší část údolí (mezi Děčínem a Hřenskem), přestože Evropská komise opakovaně vyslovila požadavek na zařazení celého Labského údolí v Českém středohoří i Labských pískovcích. Vláda svým rozhodnutím ustoupila

připomínkám Ústeckého kraje, Svazu průmyslu a dopravy a rejdařům ze Svazu vodní dopravy, a tím vystavila ČR možným sankcím ze strany EU za neplnění závazků vůči mezinárodním dohodám.

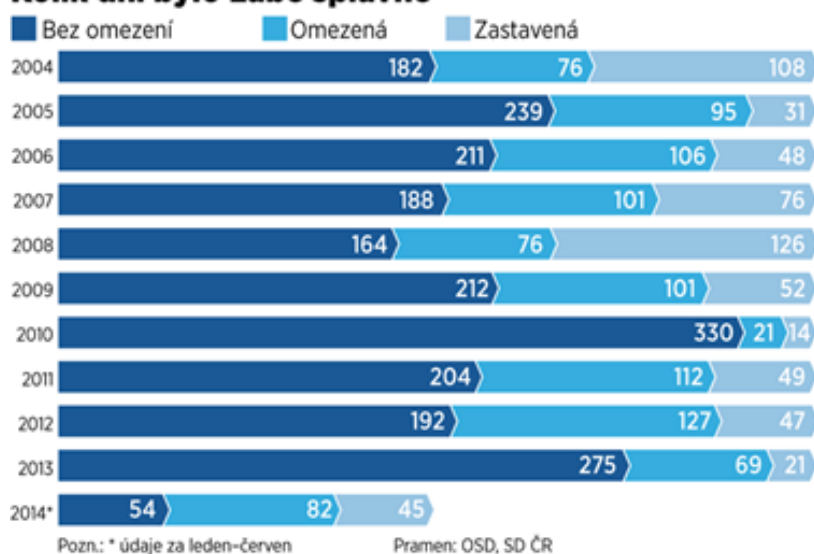
Český stát chystá výstavbu plavebního stupně Děčín (PSD), který by zlepšil splavnost Labe v Česku, ale stále ještě není uzavřený proces na posouzení vlivu na životní prostředí EIA. Snahy o výstavbu PSD jsou problematické z ekonomického i environmentálního hlediska. Smysl výstavby jezu primárně závisí na splavnosti Labe v Německu. V Německu se žádné nové jezy stavět nebudou, protože to není politicky průchodné. Německá strana se zaručila, že zajistí alespoň minimální plavební hloubku 160 centimetrů, ovšem za předpokladu referenčního vodního stavu čili normálně vodného roku.

V kontextu s touto, klimatickými změnami stále častěji nenaplněvanou, zárukou německé strany se argumentace zastánců stavby PSD o celoroční splavnosti jeví jako nepravdivá, neboť jestliže se počty nesplavných dní na některých úsecích německého Labe výrazně neliší od českého Labe, pak výstavba PSD problém nesplavnosti zlepší pouze na cca devíti kilometrech mezi Děčínem a Ústím nad Labem.

Podle českých pramenů je každoročně po delší část roku Labe nesplavné, což neumožňuje na řece efektivně podnikat (viz graf).

Kolik dní bylo Labe splavné

Kolik českých lodí po Labi pluje

V tomto světle se jeví snahy o výstavbu PSD jako záměr, který natrvalo poškodí jedno z přírodovědně i krajinářsky nejcennějších území České republiky. Domníváme se, že nejen z environmentálních, ale i z ekonomických důvodů jsou tyto záměry nepodložené. Existují navíc volné kapacity železnice, která přepravuje náklad mnohem rychleji než lodní a v současné době se dostavuje dálnice D8 mezi Prahou a Drážďanami.

Již dnes je patrné, že zadáním studie proveditelnosti pro výstavbu megaprojektu průplavu Dunaj-Odra-Labe vznikají tlaky zájmových skupin na nevratné přeměrování několikamiliardových částek ze státního rozpočtu na zhodnocení soukromého majetku v podobě pěti desítek předlistopadových fyzicky i morálně zastaralých lodí, které nebyly stavěny na mělký ponor za sníženého stavu řeky, nýbrž vyžadují výstavbu betonových pro vodu nepropustných ploch ve volné krajině.

Z pohledu dlouhodobé perspektivy a podpory regionální ekonomiky je proto prioritou zajistit ochranu unikátního úseku labského údolí v Českém středohoří a Labských pískovcích jako mezinárodně významného objektu ochrany přírody (zařazení do soustavy NATURA 2000) a také jako důležitého objektu cestovního ruchu, obdobně jako je řeka využívána coby turistický magnet na německém úseku Labe.

Vyzýváme proto vládu České republiky, aby při očekávaném rozhodování o další perspektivě řeky Labe a celého jedinečného labského údolí upustila od záměru výstavby PSD, který se neslučuje s mezinárodně platnou legislativou v oblasti ochrany přírody a krajiny.

Ani navržená revitalizační opatření nemohou nahradit ztráty na biodiverzitě v případě jeho výstavby. O ekonomických ztrátách pro veřejné finance ani nemluvě. Ostatně s probíhajícími klimatickými změnami přistupují rozvinuté země k revitalizaci i velkých toků a jejich návratu k přírodě blízkému stavu.

Toto stanovisko navazuje na starší vydané KŽP dne 26. 2. 2014 k plavebnímu kanálu Dunaj-Odra-Labe.

Schváleno na schůzi KŽP AV ČR v Praze dne 13. 4. 2016

MUDr. Radim Šrám, DrSc., předseda KŽP AV ČR

ROPÁK ZA ROK 2015

Výsledky ankety „Ropák 2015“

V minulém roce jsme představili vítěze anket Ropák roku 2015 a Zelená perla roku 2015. Nyní se podíváme na další příčky Ropáka, o nichž rozhodlo hlasování 91 členů nezávislé Komise ze 111.

2) Ing. Dan Ťok, ministr dopravy – Česká republika (204 bodů)

- za urputné odmítání zařadit cenné území Labe u Děčína a Slavíkovy ostrovy u Přelouče do evropské soustavy chráněných území NATURA 2000 s tvrzením, že Česká republika životně potřebuje vybudovat u Děčína jez za 4,2 mld. Kč a u Přelouče plavební kanál za 3,1 mld. Kč, ačkoliv na základě odborných podkladů jde o jedinečné lokality, které měly být takto chráněné již před vstupem ČR do Evropské unie v roce 2004, takže ČR hrozí soudní řízení u Evropského soudního dvora, ztráta 9 miliard korun na rozvoj vodní dopravy z Operačního programu Doprava a finanční pokuty ve výši až 270 tisíc korun denně,
- za přípravu dokumentu Koncept přípravy Systému elektronického mýta po roce 2016, ve kterém se bez veřejné diskuze a s použitím zavádějících tvrzení odmítá do roku 2019 rozšířit zpoplatnění silnic nižších tříd ke stávajícím téměř 1.400 km vybraných silnic a dálnic, ačkoliv by se tím mohla zvýšit bezpečnost na tzv. objízdných trasách a zamezilo by se významným negativním vlivům na zdraví obyvatel dotčených obcí, které mají dosud jen velmi omezené možnosti se bránit.

3) Ing. arch. Milana Grauová, starostka Hodonína (hnutí ANO) – Jihomoravský kraj (185 bodů)

- za podporu výstavby obřího překladiště kontejnerů s přístavem na řece Moravě za asi 27 miliard korun podle plánu firmy DOE Europe SE na ploše asi 80 hektarů, přičemž město má zajistit změny územních plánů a vydání územního rozhodnutí a stavebního povolení, takže by stavba znamenala propojit Moravu s Dunajem v délce asi 82 km s výstavbou plavebního kanálu délky asi 45 km jako první větve kanálu Dunaj – Odra – Labe a zbytečný zábor kvalitní zemědělské půdy a zásah do cenných částí přírody.

4) Ing. Karla Šlechtová, ministryně pro místní rozvoj – Česká republika (140 bodů)

- za návrh novely stavebního zákona, která omezuje práva občanů efektivně se účastnit rozhodování úřadů o stavbách s vlivem na životní prostředí, neboť se mj. má zrušit možnost posouzení různých variant stavby a konání ústního jednání, mají se zkrátit lhůty pro vyjádření, ačkoliv mnohdy vzroste objem dokumentace, má se posílit nekontrolované rozhodování autorizovaných inspektorů najatých investory apod.

5) Petr Březina, místopředseda představenstva firmy APB – PLZEŇ a. s. – Ústecký kraj (106 bodů)

- za prosazování výstavby obrovského logistického centra s parkovištěm pro 150 kamionů nedaleko Petrovic v Krušných horách u dálnice D8 na cca 9 hektarech zpevněné plochy s čerpací stanicí a se čtyřmi velkými halami délky 110 metrů, šířky 80 metrů a výšky 12 metrů a s dalším parkovištěm pro stovkou kamionů, a to v těsné blízkosti ptáčích oblastí Východní Krušné hory, takže dojde k nenávratnému poškození krajinného rázu harmonické krajiny vrcholů hor, ke zvýšení hlukové zátěže, ke zbytečnému záboru půdy a ke škodlivému zásahu do biotopů desítek zvláště chráněných druhů organismů, přičemž krajský plán i územní plán obce s touto stavbou nepočítají, takže MŽP by mělo vydat nesouhlasné závazné stanovisko EIA o hodnocení vlivů na životní prostředí, neboť centrum by mělo být spíše v nějaké průmyslové zóně.

6) Ing. Vojtěch Budil, vedoucí stavebního úřadu města Hostivice – Středočeský kraj (86 bodů)

- za vydání rozhodnutí v listopadu 2015 k provedení tzv. terénních úprav s výsadbou lesních dřevin do roku 2021 firmě Jindřich Frýdl na ploše cca 20 hektarů v obcích Chrášťany a Chýně u Prahy, ačkoliv z rozsudku Krajského soudu v Praze z července 2015, kterým bylo zrušeno předchozí rozhodnutí stavebního úřadu z roku 2013, vyplývá, že tato firma nemůže znehodnocovat cizí pozemky proti vůli jejich majitelů, takže stavební úřad měl řízení zastavit, přičemž není známo, jaké množství odpadů a jakého druhu je několik let naváženo a s jakými škodlivými vlivy na podzemní vody,

- za opakovanou a dlouholetou nečinnost a pohrdání zákony ve správních řízeních, na což musel ve své tiskové zprávě z května 2015 důrazně upozornit dokonce i veřejný ochránce práv.

7) Ing. Jiřina Hartlová, úřednice odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Středočeského kraje – Plzeňský kraj (76 bodů)

- za vydání stavebního povolení pro velkokapacitní spalovnu komunálních odpadů v Chotíkově u Plzně v červnu 2015 za cca 2 miliardy korun s roční kapacitou 95 tisíc tun odpadů, které Krajský soud v Plzni v září 2015 pro nezákonnost zrušil, neboť chybělo závazné stanovisko o hodnocení vlivů na životní prostředí a řádně nebyly vypořádány závazná stanoviska na ochranu krajinného rázu a okraje lesa, přičemž dosud nebyly veřejně posouzeny ani jiné varianty odstraňování odpadů, například bez spalovny s použitím zařízení pro mechanicko-biologickou úpravu odpadů a s lepším systémem jejich sběru, třídění a recyklace.

8) MUDr. Svatopluk Němeček, MBA, ministr zdravotnictví, zastupitel Moravskoslezského kraje a zastupitel Bohumína (ČSSD) – Česká republika (74 bodů)

- za podporu pozměňovacího návrhu zdravotnického výboru sněmovny k novele zákona o ochraně veřejného zdraví

(sněmovní tisk č. 270/6), podle kterého by původci hluku nemuseli dodržovat venkovní hlukové limity, neboť když by je „v rozumně dosažitelné míře“ nemohli zajistit, dostali by časově neomezenou výjimku a museli by splnit jen limity hluku uvnitř budov, takže by došlo ke zvyšování hlukové zátěže obyvatel a k nárůstu vzniku závažných chorob; tento pozměňovací návrh byl však sněmovnou v květnu 2015 těsnou většinou hlasů zamítnut.

9) JUDr. Michal Hašek, hejtman Jihomoravského kraje (ČSSD) – Jihomoravský kraj (54 bodů)

- za předložení návrhu Plánu odpadového hospodářství Jihomoravského kraje na deset let, který mj. předpokládá výstavbu třetího kotle ve spalovně komunálních odpadů v Brně, takže se může zvýšit podíl spalovaných odpadů ze současných 51 % a naopak se sníží jejich efektivní recyklace, která v kraji dosahuje jen 37 %, zatímco vyspělé evropské státy recyklují kolem 60 % odpadů.

10) Ing. Petr Šimák, jednatel společnosti AZOS CZ, s. r. o. – Středočeský kraj (45 bodů)

- za více než dvouleté obtěžování obyvatel Nymburka nepříjemným zápachem z provozu zinkovny kataforézní lakovny autodílů, který byl opakovaně doložen měřením, přičemž Krajský soud v Praze v červnu 2015 pro nezákonnost zrušil dodatečné stavební povolení pro tento provoz, neboť mj. chybělo závazné stanovisko k ochraně ovzduší.

11) Mgr. Richard Brabec, ministr životního prostředí a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (hnutí ANO) – Jihočeský kraj, Česká republika (44 bodů)

- za zodpovědnost při přípravě programů zlepšování kvality ovzduší (PZKO), zejména ostravské aglomerace, které nadlimitní znečištění ovzduší v postižených oblastech nijak prokazatelně nezlepší, neboť neobsahují žádná konkrétní opatření, které je nutné v konkrétním termínu splnit, takže chybějí účinné nástroje k ověřování splnění těchto obtížně měřitelných cílů,

- za prohlášení z října 2015, že dalších patnáct let se v NP Šumava nebude zvětšovat území ponechané přírodě z dnešních 29 % plochy, ačkoliv podle vědeckých studií může být v parku až polovina ploch v bezzásahovém režimu.

12) Ing. Petr Navrátil, starosta Chebu (ČSSD) – Karlovarský kraj (22 bodů)

- za podporu výstavby spalovny odpadů v Chebu s kapacitou 20.000 tun odpadů za rok, ačkoliv není zřejmé, jaké druhy odpadů se mají spalovat a jaká nejlepší dostupná technologie má být použita, aby byla i ekonomicky efektivní, přičemž Krajský úřad Karlovarského kraje v lednu 2015 rozhodl, že z důvodu systémové podjatosti bude z řízení o vydání územního rozhodnutí vyloučen starosta, neboť město má ve firmě TERE A Cheb, s. r. o., která má spalovnu stavět, poloviční podíl; zvažuje se o výstavbě spalovny vyhlášení místního referenda.

Tisková zpráva Děti Země.

V dalším čísle vás seznámíme s ostatními umístěnými v anketě Zelená perla za rok 2015.

Potisky nádobí nešetří naše zdraví, výrobci se ale o alternativy příliš nezajímají

Převážná část potíštěného porcelánového nádobí na českém trhu obsahuje toxické těžké kovy. S tímto závěrem přichází spolek Arnika, který se na testování stolního nádobí zaměřil ve své nové kampani „Jezme bez jedů“. V té se zatím podařilo otestovat přes sto výrobků od různých výrobců a prodejců. Většina obsahovala v barevném potisku olovo v řádech desetitisíců ppm. Nejproblematictější jsou kusy přitažlivé pro děti. Například hrnek zdobený obrázkem psa, jehož hnědá srst byla tvořena 120 tisíci ppm olova. Takový výsledek je alarmující, neboť odborníci uvádějí, že pro dětský organizmus neexistuje bezpečná koncentrace tohoto prvku. Výrobci se ovšem o bezpečné alternativy příliš nezajímají a mírné nastavení našich legislativních limitů je k tomu ani příliš nemotivuje.

„Upozorňujeme zejména na nádobí zdobené potiskem vystupujícím na povrch glazury. Glazury vtavené do nádobí jsou zcela zapečené a nemají tendenci se olupovat. Naše zkušenosti však ukazují, že zejména vystupující potisky nádobí s obsahem olova je možné seškrábnout nožem nebo drátěnkou a tak se mohou i těžké kovy dostat do těla. Nedomyšlený je také další osud tohoto nádobí. Co se totiž s toxickými látkami stává v okamžiku, kdy nádobí vyhodíme, nebo když se barva dostane mytím agresivními saponáty do odpadních vod? Olovo i kadmium mají tendenci se v životním prostředí hromadit a působit tak v malých dávkách po velmi dlouhou dobu,“ vysvětluje vedoucí kampaně Jezme bez jedů Karolína Brabcová.

Arnika věří, že zdraví škodlivé olovo (ale také kadmium) do výrobků, které přicházejí do kontaktu s jídlem, nepatří i za cenu toho, že nebude možné vyrábět hrnečky s širokou paletou barev a odstínů. Vyhláška ale stanovuje pouze tzv. migrační limity. Ty sledují pouze míru uvolňování olova v kyselém prostředí podobném prostředí v lidských ústech a to na částech nádobí, které se běžně do úst vkládají. Nesleduje ostatní části výrobků, ani rizika poškození potisků a uvolnění látek při mytí a dalších běžných činnostech. Arnika věří, že zdraví spotřebitelů je přednější než široká paleta různě zbarveného nádobí, které ovšem obsahuje toxické olovo.

Arnika proto oslovila některé z výrobců porcelánu s otázkou, proč zůstávají u použití problematických pigmentů. Odpovědi naznačují, že až na některé výjimky výrobci necítí tlak na uskutečnění opatření, která by šla nad rámec legislativních požadavků.

„Za odpovědné jednání výrobců, které by šlo kvůli ochraně zdraví spotřebitelů a životního prostředí nad rámec existující legislativy, se ovšem může zasadit veřejnost. Poptávka veřejnosti po chemicky bezpečných materiálech a aktivní podpora výzvy Jezme bez jedů! může výrobce k takovému jednání postrčit,“ vybízí Brabcová. K výzvě se lze připojit na webové adrese jezmebezjedu.cz/vyzva.

Kromě zmiňovaného hrnečku, jehož potisk obsahoval přes 120 tisíc ppm olova, se na nelichotivém druhé příčce umístil další hrneček s barevným dětským motivem (fotografie dalmatina) obsahujícím 60 tisíc ppm olova. I desátý nejproblematičtější hrnek obsahoval velmi vysoké hodnoty olova - téměř 29 tisíc ppm. Informace o výrobcích bude Arnika zveřejňovat na svých webových stránkách.

Tisková zpráva Arniky

POZVÁNKY NA AKCE

Calla a Hnutí DUHA České Budějovice

vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrteků

Ekologie v médiích

S novinářem Čestmírem Klosem

Proč je toto téma stále popelkou?

Zajímá čtenáře a diváky ekologie?

Ve čtvrtek 16. června 2016 od 18:15 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel: 380 311 459

ceskebudejovice@hnutiduha.cz, <http://www.hnutiduha.cz>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Výprava na Holubovské hadce a Dívčí Kámen“

**s geologem Petrem Rajlichem (Jihočeské muzeum)
a botanikem Leošem Lipplem (ZO ČSOP Šípek)**

Vycházka z Holubova podél Křemžského potoka za poznáním živé i neživé přírody Holubovských hadců a zříceniny Dívčí Kámen.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky. Doporučujeme vzít s sebou oběd.

Sobota 11. 6. 2016 od 8:30 hod.

Sraz na vlakovém nádraží v Holubově (vyčkáme příjezdu vlaku z Českých Budějovic v 8:35).

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Exkurze z cyklu Přírodou krok za krokem

pátek 10. 6.

Vítání ptačího zpěvu v Nadějkově

vycházka do okolí spojená s pozorováním a poslechem ptáků

vedoucí: Olga Dušková, František Vališ a Josef Jahelka (ZO ČSOP Sezimovo Ústí)

sraz: Nadějkov, náměstí, 15:00, doporučujeme vzít si s sebou dalekohled

sobota 11. 6.

Víkend otevřených zahrad v bylinné zahradě Šelmberk

prohlídka bylinné zahrady spojená s výkladem o historii, pěstovaných rostlinách a přírodním zahradničením, možnost prohlídky hradu a Historicko-řemeslně vzdělávacího centra

vedoucí: Petra Schnitzerová (Danar z.s. Mladá Vožice) a specialista na přírodní zahrady

sraz: bylinná zahrada u hradu Šelmberk (cca 2 km SV od Mladé Vožice – možnost dojet na místo autem), 14:00

pátek 17. 6.

Vítání ptačího zpěvu v Chýnově

vycházka do okolí spojená s pozorováním a poslechem ptáků

vedoucí: František Vališ a Josef Jahelka (oba ZO ČSOP Sezimovo Ústí)

sraz: Chýnov, náměstí, budova Městského úřadu, 15:30, doporučujeme vzít si dalekohled

sobota 16. 7.

Jordán

procházka kolem Jordánu zaměřená na aktuální informace o kvalitě vody v nádrži

vedoucí: Vladimír Říha (mluvčí odborné komise pro kvalitu vody v Jordánu, Tábor)

sraz: Tábor, břeh Jordánu pod gymnáziem, 10:00, délka trasy: cca 4 km

Koordinátor cyklu exkurzí Přírodou krok za krokem: Daniel Abazid – Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L. (pobočka Husitského muzea v Táboře), tel. 734 570 330, abazid@husitskemuzeum.cz

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2016

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v Národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na naši **velkou čtyřdenní exkurzi** do největšího českého národního parku i do sousedního německého Bavorského lesa. Hnutí DUHA již více než dvě desetiletí aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody na Šumavě a letos již posedmnácté pořádá exkurze pro veřejnost. Podívejte se pod vedením odborného průvodce do nejzácnějších míst obou národních parků včetně těch běžně nepřístupných. Přiblížte se šumavské divočině.

Co vás v rámci čtyřdenní exkurze čeká?

Podíváme se do míst, kde na velkých plochách vládne jen příroda. Do Trojmezenského pralesa a do jádrových oblastí Národního parku Bavorský les i do okolí hájovny Březník na české straně hranice. Uvidíme horská ledovcová jezera (Plešné i Roklanské) či dramatickou Ďáblovu soutěsku (Teufelsloch) a vystoupáme na nejvyšší vrcholy Šumavy – Velký Roklan, Luzný i Plechý. Budeme mít možnost dobře srovnat různé přístupy k péči o les v národním parku, německý i český. Nevyhneme se ale ani připomínkám z dob, kdy se na Šumavě plavilo vytěžené dřevo dolů do nížin – Schwarzenberskému kanálu či nádrži Reschbachklause. Na závěr celé exkurze se projdeme také stezkou lesních prožitků (Seelensteig).

Večery budeme trávit v kempu na Soumarském mostě na břehu Vltavy a v německém kempu ve Finsterau na hranici Národního parku Bavorský les. Vaším průvodcem bude během celých čtyř dní již tradičně zkušený průvodce Jaromír Bláha.

Termín: 24. (středa) – 29. 8. (pondělí) 2016 (příjezd na místo setkání ve středu večer, odjezd v pondělí ráno)

Ubytování ve vlastních stanech v kempech na Soumarském mostě na břehu Vltavy a ve Finsterau na východním okraji Národního parku Bavorský les nedaleko českých hranic. Další informace získáte a přihlásit se můžete u Marcely Povolné: marcela.povolna@hnutiduha.cz.

Týdny pro divočinu 2016

Plánujete letní dovolenou? Chtěli byste poznat tajuplné krásy přírody, vidět nevšední scenérie, zažít kouzlo nepoznaného? Odrazují vás prázdné slogany cestovních kanceláří a dobrodružství vykoupené obří ekologickou stopou? Tak právě pro Vás Hnutí DUHA připravuje již po osmnácté dobrovolnické pobyty v nejdivočejších koutech naší krajiny. Přidejte se k tradiční akci Týdny pro divočinu, v jejímž rámci se budete moct aktivně zapojit do praktické ochrany biodiverzity. Kromě práce čekají účastníky zajímavé odborné exkurze do oblastí mnohdy nepřístupných veřejnosti. Navíc nabízíme ubytování a stravu zdarma. Nemí to snad ta pravá dovolená vašich snů?

Pokud ano, vyberte si některou z níže uvedených lokalit, prostudujte si podmínky pobytu a vyplňte přihlášku na <http://ceskadivocina.cz/prihlaska-tydny-pro-divocinu/>.

Termíny

- **23. 7. – 30. 7. 2016 | Týden pro divočinu na Králickém Sněžníku**
- **6. – 13. 8. 2016 | Týden pro divočinu na Smrku**

Další termíny budou postupně přibývat. S přihlašованиеm příliš neotálejte, kapacita jednotlivých termínů je omezena. V případě dotazů se neváhejte obrátit na koordinátora Týdnů pro divočinu Lukáše Kalu: lukas.kala@hnutiduha.cz.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce června 2016. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!